

който се счита изгубен и за който тя говори в писмо до П. Ю. Тодоров. Безумецът бор, „горд и самотен“, копнеещ „за живот в борба“, на който едничкото богатство са „свобода и воля“, впечатлява младата ела – „гале-но“, „виروглаво чедо“, нехаещо за другите, живеещо със стремежа не за „тих и спокойно безсмислен“ живот; и поемат двамата общия си път към висините – горди, волеви и непокорни, различни, но и самотни. В тъканта на тази ритмизирана творба, приличаща по-скоро на малка поема в народнопесенен стил, лежи романтичната визия за живота и смъртта, повлияна от постулатите на кръга „Мисъл“ и утвърждаваща силата на персоналистичното светоусещане. Различни „гласове“ могат да се чуят чрез този поетически паметник на „безумците“: и на П. Ю. Тодоров, и на П. П. Славейков, и на М. Горки... В текста проблясват душевните светкавици на неспокойна, буйна и горда, изправила се срещу шаблона натура, непречупена и непобедена нито в житейските бури, нито в смъртта. Специфичният езиков слог, усложненият нравствен казус и усетът за драматичното, извеждащо на преден план конфликта личност–общество, превръщат творбата в своеобразна романтична поема за силната личност.

Неотдавна бе открит друг неин разказ – „Елмазът на Саид бей“¹². Може да се предположи, че както в „Ели“ визира семейството си – майката и двете сестри – така тук визира себе си и стремежа си да бъде обичана заради собствените си качества, а не заради друг; да живее не в сянката на някого, а да се еманципира от другите, включително и от най-близките си, за да тръгне по път, който сама чертае.

Доразгръщането на идеята за собствения път и копнежа по свобода и любов се осъществява в друга, неозаглавена¹³ романтична импресия – стихотворение в проза, в центъра на което са преживяванията на един храст, също неприспособим, изправен срещу „вкопаността“ в традицията, усъмняващ се в старите завети, носещ порива за волност и любов, но вече горчиво осъзнаващ „невъзможното щастие“.

Тези творби сякаш оформят един затворен „цикъл“, неповторен в следващите търсения на Лора.

В архива на Яворов е запазен неин текст, писан на 7 април 1908 г., който вече е съвсем различен като внушения и поетика – „Тъмно е. Из дневника на една луда“¹⁴. Върху текста има дребни редакции с молив, правени от Яворов¹⁵. Прекършеният полет на душата, превърнат в „дива, непроходима, непрогледна гора“, без слънчев лъч, е вплетен в разказ за

¹² Памуков, Ст. *Неизвестни ръкописи на Лора*. Второ издание. 1997, с. 47–49.

¹³ Пак там, с. 43–45.

¹⁴ БИА – НБКМ, ф. 229, оп. 2, а. е. 189.

¹⁵ Найденова-Стоилова, Г. Цит. съч. с. 135.